

15.5.2025

VN/6325/2025
VN/6325/2025-MMM-2

Maanmittauslaitos

Viite: Talousarvioasetus (254/2004) 66 i §

Maa- ja metsätalousministeriön kannanotto Maanmittauslaitoksen vuoden 2024 tilinpäätökseen

Yleistä

Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) kannanotto Maanmittauslaitoksen (MML) toiminnasta perustuu MML:n vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjaan, Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2024 sekä laitoksen toiminnasta saatuun muuhun informaatioon. Ministeriö on osana laitoksen tulosohtausprosessia seurannut MML:lle vuodelle 2024 annettujen tulostavoitteiden toteutumista kolmessa tulosneuvottelussa. Maa- ja metsätalousministeriö esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella MML:n vuoden 2024 tilinpäätökseen seuraavaa.

Haastava turvallisuusympäristö on aiheuttanut jatkuvan tarpeen panostaa turvallisuuteen myös MML:n toiminnassa. Yleinen talouden epävarmuus näkyi edelleen heikkona suhdanteena esimerkiksi rakentamisessa. Tämä puolestaan aiheutti kiinteistökauppojen vähäisen tason myötä MML:n kiinteistötehtävissä keskimääräistä alhaisempaa kysyntää kirjaamistehtävissä ja lohkomistoimituksissa. Riskit maksullisen toiminnan kysynnässä, käynnissä olevat kehittämishankkeet ja tuleviin budjettisäästöihin sopeutuminen aiheuttivat tarpeen käynnistää talouden sopeutus- ja tuottavuustoimia, jotta MML:n talous pysyy hallinnassa myös tulevina vuosina.

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki

Maanmittauslaitoksen toiminnan vaikuttavuus perustuu laitoksen ylläpitämien valtakunnallisten tietovarantojen ja rekisterien (maaomaisuus, asunto-osakkeet ja peruspaikkatiedot) luotettavuuteen, kattavuuteen, ajantasaisuuteen, riittävään laatuun, tekniseen yhteiskäyttöisyyteen sekä toimiviin perustason tietopalveluihin ja hyvään tietoturvaan. Tämän tietokokonaisuuden ylläpito vaatii monimuotoiset ja tehokkaat prosessit ja toiminnot kuten esimerkiksi kirjaamistehtävät, kiinteistötoimitukset, ilmakuvaukset ja laserkeilaukset. Tämä kokonaisuus luo edellytykset omaisuudensuojalle, toimiville asunto- ja kiinteistömarkkinoille, luotettavalle rahoitus- ja vakuusjärjestelmälle, kansalliselle paikantamiselle sekä tietovarantojen laajalle ja turvalliseen käyttöön yhteiskunnassa. Lisäksi tutkimuksella ja tukitehtävillä ylläpidetään paikantamisen perusjärjestelmiä ja edistetään paikkatietojen innovatiivista tuottamista ja hyödyntämistä koko yhteiskunnassa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Ministeriön kannanotto

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että Maanmittauslaitos on saavuttanut tavoitteet sopimuksen mukaisesti. Tietovarantojen hyödyntämisen kasvun osalta tavoitteet ylitettiin. Osakehuoneistorekisteriin siirrettyjen asunto-osakeyhtiöiden osakeluetteloiden osalta saavutettiin 94 % kattavuus, mikä ylitti tavoitteen. Sähköisten palvelujen häiriöttömyys oli edelleen erittäin hyvällä tasolla haastavasta turvallisuusympäristöstä huolimatta.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Maanmittauslaitoksen toiminnan kulut (147,9 milj. €) pienenevät n. 5,5 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Toiminnan kokonaistuotot olivat 105,9 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat n. 12,4 miljoonaa euroa. Laitoksen kokonaistuottavuus nousi 3,6 %. Pitkällä aikavälillä tuottavuuskehitys on ollut hyvää. Panostus tuottavuuden kehittämiseen sekä tiukan talouskurin myötä alhaisempi kustannustaso mahdollistivat positiivisen kehityksen.

Maksullisen toiminnan tavoitteena oli kustannusvastaavuus. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli kokonaisuudessaan 100 %. Toimitustuotannon osalta saavutettiin 96 % kustannusvastaavuus. Muiden julkisoikeudellisten suoritteiden osalta kustannusvastaavuus oli 103 %. Muiden suoritteiden kustannusvastaavuus oli 116 %.

Yhteisrahoitteisen toiminnan (tutkimustoiminta) omarahoitusosuus oli 41 %. Sekä toiminnan tuotot että kustannukset nousivat edellisestä vuodesta. EU-rahoitusta saatiin selvästi enemmän kuin edellisenä vuotena.

Laitoksen talousarviorahoitusta siirrettiin vuodelle 2025 18,7 miljoonaa euroa, mikä sisältää 2,5 milj. euroa kertaluonteista tulevaisuusinvestointimäärärahaa huoneistotietojärjestelmän kehittämisen toiseen vaiheeseen. Lisäksi siirtyvä erä sisältää ennakkoon myönnetty määrärahat uuden ilmakuvausjärjestelmän hankintaan ja perustettavan Avaruustilannekeskuksen vaatiman investoinnin käynnistämiseen. Siirtyvä määräraha kasvoi 6,4 milj. euroa. Siirtynyt määräraha on varattu käytettäväksi vuosien 2025 -2029 tulosopimuksen mukaisesti. Siirtävän määrärahan kasvu johtui normaalia suuremmasta panostuksesta maksulliseen toimintaan huoneistokirjaamisten ruuhkien purussa, ennakoitua suuremmista tietopalvelutuloista ja tiukasta menokurista.

Ministeriön kannanotto

Ministeriö katsoo, että Maanmittauslaitos täytti tehokkuuden ja tuottavuuden vaatimukset. Laitos on sopeuttanut toimintaansa annettuihin kehyksiin. Laitos on käynnistänyt sopeutus- ja tuottavuusohjelman sekä vastaavat toimenpiteet haastavan taloustilanteen ja tulevien kehysleikkausten hallitsemiseksi. Kokonaistuottavuus on kehittynyt varsin hyvin pitkällä aikavälillä ja aiempien kolmen vuoden laskeva trendi on kääntynyt positiiviseksi.

Vuodelle 2025 siirtyi 18,7 miljoonaa euroa määrärahaa. Ennakoitua suurempi siirtomääräraha johtui panostamisesta osakehuoneistojen kirjaamistehtävien ruuhkan purkuun siirtämällä henkilöstöä budjettirahoitteisesta toiminnasta maksulliseen toimintaan, hyvästä tietopalvelujen kysynnästä sekä tiukasta kulukurista. Lähivuosien rahoitustilanteen turvaamiseen on kiinnitettävä edelleen huomiota. Merkittävältä osin suhdanneherkkä suuri maksullisen toiminnan osuus vaatii tulo-rahoitusriskiin varautumista. Varautumisen tarvetta korostaa myös epävarma toimintaympäristö.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Kiinteistötoimitusten osalta tavoitteita ei aivan saavutettu. Lohkomistoimitusten kappalemäärissä jäätin jälkeen tavoitteesta. Tämä johtuu osittain merkittävästä satsauksesta osakehuoneistojen kirjaamisasioiden ruuhkan purkuun. Määräalasta kiinteistöksi kesto-aika oli 7,5 kk, mikä vastaa tavoitettua. Kiinteistöjen kirjaamisasioita ratkaistiin noin 290 000 kpl, mikä oli samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna. Tässä näkyi selvästi kiinteistökaupan matala volyyymi. Lainhuutojen mediaanikäsitteilyaika oli 54 pv, mikä on hieman tavoitetta pidempi, mikä taas osittain johtui huoneistokirjaamisen ruuhkan purkamisesta. Kiinteistötietojärjestelmän tietojen perusparantamista toteutettiin laaditun suunnitelman mukaisesti. Tätä toimintaa jarrutti hieman budjettirahoitteisen toiminnan

sopeuttaminen ja panostus maksulliseen toimintaan. Kiinteistövaihdannan palvelua ja siihen liittyviä toimintoja kehitettiin resurssien puitteissa.

Osakehuoneistojen omistusten kirjaamisen mediaanikäsitteilyaika oli 168 vrk, mikä toimintona ruuhkautui pahoin vuoden 2023 lopulta alkaen, kun asunto-osakeyhtiöt siirsivät isolla volyyymillä osakeluettelon ylläpidon MML:lle ja iso osa osakkaista halusi heti rekisteröidä myös oman omistusoikeuden. Kiireelliset asiat MML käsitteli kuitenkin mahdollisimman nopeasti. Tätä ruuhkaa on purettu tehostetusti vuoden 2024 loppupuolelta alkaen ja tavoitetaso ratkaisuisissa on tarkoitus saavuttaa keväällä 2025. Huoneistotietojärjestelmän 1. vaiheen toimintoja kehitetään edelleen ja toimintojen kehittämisen loppuunsaattaminen on viivästynyt alkuperäisestä tavoitteesta. Huoneistotietojärjestelmän jatkokehityshanke (2. vaihe) etenee suunnitellusti.

Peruspaikkatiedon tuotantotavoitteet saavutettiin pois lukien Kallio- ohjelman mukainen ilmakekuus ja laserkeilaus. Näiden osalta päästiin noin 97 %:in tavoitteesta. Syynä oli satelliittipaikannuksen häiriöt, jotka estivät toimintaa. Uuden maastotietojen tuotantojärjestelmän kehittäminen etenee pääosin suunnitelman mukaan.

Metsähovin tutkimusaseman laitekannan uudistamisen valmistuminen on viivästynyt. Tavoitteena on, että hanke saadaan valmiiksi vuoden 2025 aikana. Maanmittauslaitos on mukana kansallisen Avaruustilannekeskuksen toiminnassa tarjoten Metsähovin satelliittilaserin havaintoaikaa. MML saavutti tutkimustoiminnassaan viittauksiin liittyvät tavoitteet hyvin. MML:n Paikkatietokeskus on mukana lukuisissa tutkimushankkeissa muun muassa metsätalouteen, vesitalouteen, paikannukseen ja älyliikenteeseen liittyen. Muuttunut turvallisuusympäristö on lisännyt kysyntää paikannuksen turvaamisen asiantuntemukselle.

Toiminnan ei-toivottujen vaikutusten (esim. kantelut, valitukset maa- oikeuksiin, tehdyt purkuesitykset jne.) määrä on pysynyt edellisten vuosien tasolla ja on alhainen ottaen huomioon tehtävien luonne ja esimerkiksi asianosaisten lukumäärä kiinteistötoimituksissa, joka on moninkertainen toimitusten lukumäärään nähden.

Maanmittauslaitoksen asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla.

Ministeriön kannanotto

Ministeriö katsoo, että Maanmittauslaitos saavutti tuotoksille ja laadunhallinnalle asetetut tavoitteet pääosin sopimuksen mukaisesti. Kiinteistötehtävien tuotantomäärien osalta tavoitetta ei saavutettu. Uuden huoneistotietojärjestelmän 1. vaiheen kehittäminen ei ole edennyt alkuperäisen suunnitelman mukaan ja tämän kokonaisuuden valmistuminen tulee turvata. Vuoden 2024 aikana osakehuoneistojen omistusten rekisteröinti ruuhkautui pahoin. Tämän tehtäväkokonaisuuden palvelutaso tulee normalisoida.

MML:n tutkimustoiminta on ollut tuloksellista, tieteellisesti korkeatasoista ja yhteiskunnallisesti vaikuttavaa. Tutkimukselle on kysyntää yrityksissä ja eri hallinnonaloilla muun muassa liikenne- ja luonnonvarasektoreilla sekä turvallisuusympäristön hallinnassa. EU –rahoituksen määrää on onnistuttu lisäämään tutkimustoiminnassa.

d) Henkisten voimavarojen hallinta

Ministeriön kannanotto

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että Maanmittauslaitos on saavuttanut henkisten voimavarojen hallintaan liittyvät tulostavoitteensa hyvin. Laitoksen työtytyväisyys on hyvällä tasolla haastavassa toimintaympäristössä. Laitos toimii pitkäjänteisesti johtamisen ja henkilöstön osaamisen kehittämiseksi.

2. Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Maanmittauslaitoksen vuoden 2024 tilinpäätös on asianmukaisesti laadittu ja sisältää valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaiset tiedot. Tilinpäätöksen perusteella on mahdollista seurata ja arvioida laitoksen toimintaa ja sen kehitystä. Tilinpäätösraportin teksti ja siihen sisältyvä toteutumien arviointi ovat selkeitä ja helposti analysoitavia. Ministeriö ja Maanmittauslaitos kehittävät

yhteistyössä laitoksen seurantamittaristoa jatkuvasti. Isojen kehittämishankkeiden etenemisen riittävään raportointiin tulee kiinnittää jatkuvasti huomiota.

3. Ministeriön esitys viraston / laitoksen toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtion talouden tasapainottaminen ja toimintaympäristön epävarmuus lisäävät MML:n toiminnan ja talouden haasteita. Tämä vaatii laitokselta tarkkaa toiminnan ja talouden tilanteen seuranta ja suunnittelua sekä aktiivisia toimia. Toiminnan ja kehittämisen painopisteitä joudutaan jonkin verran priorisoimaan. Tätä priorisointia tulee tehdä yhdessä ohjaavan ministeriön kanssa osana tulosohejausta.

Lähivuosina on edelleen tärkeää keskittyä lakisäätöiden ydintehtävien hyvään hoitoon ja lailla säädettyjen palveluiden jatkuvuuden turvaamiseen ja tarkasti harkittuun kehittämiseen. Kaikissa toiminnoissa ei ole syytä tavoitella edelläkävijyyttä ja joissakin toiminnoissa laitoksen roolia ja tavoitteita voidaan joutua arvioimaan taloudellisten reunaehtojen mukaisesti. Lisäksi tulee olla kriittinen sen suhteen, onko tarkoituksenmukaista kehittää tai uudistaa toimintaa siten, että kustannuksia lisätään tai otetaan kannettavaksi lisää vastuuta tai uusia rooleja.

Maaomaisuuden tietokokonaisuuden tulevasta uudistamisesta on syytä jatkaa strategista vuoropuhelua MMM:n ja MML:n välillä. Kiinteistötehtävien tuottavuus ja vasteajat tulee palauttaa hyvälle tasolle. Huoneistotietojärjestelmän ensimmäiseen vaiheeseen sisältyvien toimintojen ja palveluiden valmiiksi saattaminen on ensiarvoisen tärkeää. Osakehuoneistojen kirjaamistehtäviin liittyvät ruuhkat pitää saada täysin puretuksi ja hyvä palvelutaso kirjaamistehtävissä tulee turvata. Lisäksi huoneistotietojärjestelmän toisen vaiheen kehittämisen onnistuminen suunnitellussa aikataulussa on ensiarvoisen tärkeää rahoituksen määräaikaaisuudesta johtuen.

On tärkeää huolehtia, että paikantamisen perustan ylläpitoon on olemassa tarkoituksenmukainen geodeettinen infrastruktuuri. Lisäksi tulee ylläpitää aktiivisesti referenssijärjestelmiin liittyviä kansallisia suosituksia. Valtakunnallisten referenssijärjestelmien kehittämisvaihtoehtoja tulee edelleen selvittää. Peruspaikkatietotuotteissa ja -palveluissa sekä jakeluperiaatteissa täytyy huomioida kansallisen turvallisuuden näkökulmat ja arvoketjujen syntyminen.

Tutkimustoiminnan suuntaamisessa ja tieteellisen osaamisen kehittämisessä on huomioitava vahvasti yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulma kuitenkin siten, että toiminta pysyy oman toimialan puitteissa. Tutkimuksen tulee olla kansainvälisesti korkeatasoista, mutta tuottaa samalla ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin, luoda edellytyksiä elinkeinojen kehittymiselle sekä tarjota tietopohjaa päätöksenteon ja politiikan valmistelulle. Tutkimuksen laadun ja vaikuttavuuden kannalta on tärkeää ylläpitää laitoksen kilpailukykyä EU:n tutkimusrahoituksen ja muun ulkopuolisen rahoituksen hankinnassa teemoissa, jotka tukevat Maanmittauslaitoksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi kannattaa hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitukseen kehyskaudella tehtävien lisäpanostusten avaamia mahdollisuuksia. Uusien toimintamallien ja innovaatioiden syntyminen edistäminen on tärkeää. Lisäksi on tärkeää erottaa, mikä on tutkimustoimintaa ja mikä on vastaavasti jonkin organisaation lakisäätöisiin tehtäviin kuuluvaa operatiivista toimintaa.

Muuttunut toimintaympäristö korostaa edelleen toiminnan, tietovarantojen ja järjestelmien jatkuvuuden hallintaa, kattavaa riskienhallintaa, vahvaa tietoturvasta huolehtimista sekä näihin liittyvää yhteistyötä koko toimittaja- ja kumppaniverkostossa. Ennakoivan tilannekuvan ja sekä toimintaa, tietojärjestelmiä ja tietovarantoja koskevan kehittämisen monivuotisen tiekartan ylläpitoon on panostettava osana yhteistä talous- ja tulosohejausprosessia. Kehittämisvaihtoehtojen arviointiin ja dokumentointiin on kiinnitettävä edelleen huomiota, erityisesti kattavaan kustannusten ja hyötyjen arviointiin sekä poikkihallinnollisen yhteistyön mahdollisuuksiin. Ministeriö edellyttää, että laitos osallistuu toimialan digitalisaation ja tiedonhallinnan kehittämiseen osana hallinnonalan yhteistoimintaryhmiä. Riskien arvioinnin toimintamallin kehittämisessä on edettävä tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti ottaen huomioon uuden kyberturvallisuuslainsäädännön vaatimukset.

Julkisen hallinnon on tärkeää edistää myös taloudellisen lisäarvon kasvua yritystoiminnassa ja yhteiskunnassa yleisesti erilaisten arvoketjujen kautta. MML:n tietovarantoihin ja perustason palveluihin kytkeytyvissä yritysten tuottamissa lisäarvopalveluissa on kehittämispotentiaalia.

Ministeriö edellyttää, että Maanmittauslaitos pitää ohjaavan tahon tietoisena kaikista oleellisista kansallisista ja kansainvälisistä yhteistyöhankkeista ja kehittämishankkeista, joissa laitos on mukana.

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ollut huomautettavaa tilintarkastuskertomuksessaan MML:n tilintarkastuksen osalta. Ministeriö pyytää kuitenkin Maanmittauslaitosta kiinnittämään huomiota niihin kehittämiskohteisiin, jotka VTV tuo esille tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa.

4. Ministeriön omat toimenpiteet viraston / laitoksen tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö seuraa haastavassa talouden toimintaympäristössä erilaisten rahoitusinstrumenttien hyödyntämismahdollisuuksia. Ministeriö kehittää ja ylläpitää toimialan lainsäädäntöä, ja johtaa ja seuraa vastuullaan olevia hankkeita. Ministeriö tukee MML:n tutkimuksen ja sen tulosten näkyvyyttä. Tulohjauksen prosessia, sisältöä ja tavoiteasetantaa kehitetään jatkuvasti samoin kuin toiminnan ja talouden yhteistä tilannekuvaa. Tarpeen vaatiessa priorisoidaan toiminnan ja kehittämisen painopisteitä sekä arvioidaan, voidaanko joistakin tehtävistä luopua. Lisäksi ministeriö seuraa aktiivisesti MML:n toiminnan tuottavuuden kehittymistä.

Digitalisaatiota ja tiedonhallintaa kehitetään MMM:n toimialoilla EU:n ja kansallisten linjausten ja säästöjen pohjalta kiinteänä osana toimialojen ohjaus- ja strategiakokonaisuutta ja ministeriöyhteistyötä. Ministeriö edistää lisäksi omalta osaltaan digitalisaatiokehityksen kannalta tärkeiden tietovarantojen ja palveluiden käyttöä, jatkuvuuden hallintaa, yhteen toimivuutta sekä huolehtii hallinnonalan tietohallinto-, tieto- ja kyberturvallisuus-, arkkitehtuuri- ja tekoäly-yhteistyön jatkumisesta.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Ylijohtaja

Pentti Lähteenoja

Jakelu

Maanmittauslaitos

Tiedoksi

MMM HAKE Ohjaus- ja talousyksikkö
Valtiovarainministeriö
Valtiokonttori
Valtiontalouden tarkastusvirasto

VN/6325/2025-MMM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: